

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Tdo/46/2016
Identifikačné číslo spisu: 8114010112
Dátum vydania rozhodnutia: 31.05.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Štefan Harabin
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:8114010112.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Štefana Harabina a sudcov JUDr. Martina Piovartsyho a JUDr. Pavla Farkaša v trestnej veci obvineného Ing. G. D. pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Tr. zák. prerokoval na neverejnom zasadnutí 31. mája 2017 v Bratislave dovolanie obvineného Ing. G. D., proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 9. septembra 2015, sp. zn. 6To 21/2015, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného Ing. G. D. o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Prešov zo 16. marca 2015, sp. zn. 5T 9/2014, bol obvinený Ing. G. D. uznaný za vinného z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Tr. zák. na skutkovom základe, že

1.5.2013 asi o 15.00 hod v C., na ulici G. č. XX, pri pozemku MUDr. Q., tohto fyzicky napadol a to tak, že po predchádzajúcom nedorozumení ho hlavou - čelovou časťou udrel do tvárovej časti, nosa, pričom mu spôsobil zlomeninu nosa a krvavé zranenie nosa s liečením a práceneschopnosťou od 2.5.2013 do 13.5.2013.

Za to bol podľa §§ 156 ods. 1, 36 písm. j/, 38 ods. 2, 3, 56 ods. 1, 2, 57 ods. 3 Tr. zák. odsúdený na peňažný trest vo výmere 300,- (tristo) € s uložením náhradného trestu odňatia slobody šesť mesiacov pre prípad úmyselného zmarenia výkonu tohto trestu.

V zmysle § 287 ods. 1 Tr. por. súd obvinenému uložil povinnosť nahradiť poškodenému MUDr. M. Q. škodu 314,- (tristoštrnásť) €.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený odvolanie, ktoré Krajský súd v Prešove zamietol uznesením 9. septembra 2015, sp. zn. 6To 21/2015.

Obvinený podal dovolanie proti uzneseniu krajského súdu podľa § 371 ods. 1 písm. i/, g/ Tr. por., a teda

z dôvodu, že bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu a rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom. Zásada zabezpečenia práva na obhajobu je priamo odvodená z Ústavy a je vyjadrením požiadavky zaručenia zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa vedie trestné stíhanie. Právo na obhajobu obsahuje aj právo obvineného požadovať od všetkých orgánov činných v trestnom konaní, aby boli vyjasnené i všetky okolnosti, svedčiace v jeho prospech a právo obhajcu byť prítomný na všetkých vyšetrovacích úkonoch.

Krajský súd preukázanie viny odôvodnil výpoveďou poškodeného MUDr. Q., ktorého vierohodnosť potvrdili aj výpovede svedkov G. S., J. C. a Ing. M. C.. Znalecký posudok č. 212/2013 MUDr. Martina Kováča bol vypracovaný znalcom z nepríslušného odvetvia. U poškodeného sa malo jednáť o údery do čelovej a nosnej oblasti tváre. Argumentácia krajského súdu, že aj znalec z odvetvia Súdne lekárstvo rieši a skúma mechanizmus vzniku úrazov, nehôd a ublížení na zdraví je účelová. Mechanizmus vzniku zranení v tejto oblasti vie kvalifikovane zodpovedať iba znalec z odvetvia otorinolaryngológie. Vyšetrovateľ a súd mali v záujme odstránenia pochybností o mechanizme vzniku úrazu akceptovať procesný návrh obvineného v tomto smere. Znalec MUDr. Martin Kováč bol do konania pribratý a znalecký posudok bol vypracovaný pred vznesením obvinenia 28. augusta 2013 a pri vypracovaní znaleckého posudku vychádzal z výpovedí svedkov vykonaných pred vznesením obvinenia. Výpoveď svedka Ing. C. nemožno považovať za hodnovernú, a preto nemohla byť podkladom pre znalecký posudok. Znalecký posudok znalca z nepríslušného odvetvia, vychádzajúci z nezákonných svedeckých výpovedí, vykonaných pred vznesením obvinenia nemôže byť podkladom pre uznanie viny. Ide v danom prípade o kľúčový dôkaz pre posúdenie, či ide o priestupok alebo trestný čin. Postupom okresného a krajského súdu, ktorí akceptovali nezákonný dôkaz a na ňom založili záver o vine, bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu vo svetle doktríny „ovocia z otráveného stromu“. Navrhol, aby dovolací súd vyslovil, že konaniami na krajskom súde a okresnom súde bol porušený zákon a aby napadnuté uznesenie zrušil a prikázal Krajskému súdu v Prešove, aby vec v potrebnom rozsahu znova prejednal a rozhodol v inom zložení senátu.

Prokurátor k dovolaniu uviedol, že skutkový stav bol nepochybne zistený, vrátane mechanizmu vzniku úrazu. Znalec bol pribratý z príslušného odvetvia. Znalecký posudok znalca z odvetvia súdneho lekárstva je z hľadiska odbornosti zákonný, lebo ani pre neho nie je problém určiť mechanizmus úrazu, dĺžku liečenia a obmedzenia, ktorým sa musel podriať poškodený pri obvyklom spôsobe života. Znalec bol podrobne vypočítaný na hlavnom pojednávaní. Dôkazná situácia bola rovnaká pred a po vznesení obvinenia a aj na hlavnom pojednávaní. Znalec nehodnotil právne otázky. Ani nevierohodnosť svedka Ing. C. nič nemení na skutočnosti, že dôkazy tvoria ucelenú reťaz priamych a nepriamych dôkazov v rozsahu postačujúcom na ustálenie všetkých skutkových okolností v súlade so zásadou uvedenou v § 2 ods. 12 Tr. por. Obhajcovi bola umožnená prítomnosť pri všetkých úkonoch po vznesení obvinenia a na hlavnom pojednávaní. Mal doručený znalecký posudok a uznesenie o pribratí znalca. Dovolanie ako nedôvodné navrhol zamietnuť.

Poškodený MUDr. Q. navrhol dovolanie odmietnuť. Označenie vyhodnoteného vykonaného dokazovania sudom prvého stupňa a argumentácie odvolacieho súdu obvineným je vyslovením neúčty súdu.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie je prípustné, bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§§ 368 ods. 1, 369 ods. 2 písm. b/, 370 ods. 1, 3 Tr. por.). Po preskúmaní veci zistil i to, že je potrebné ho odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

Opakovane najvyšší súd zdôrazňuje, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných pochybení súdov, ako to vyplýva z konštrukcie jednotlivých dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. a/ až písm. l/ Tr. por., resp. aj v zmysle § 374 ods. 3 a predstavuje výnimočné prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, ktorá zásada je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Táto výnimočnosť je vyjadrená práve obmedzenými možnosťami pre podanie dovolania, aby sa širokým

uplatňovaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

Dovolanie preto možno podať iba z dôvodov taxatívne uvedených v ustanovení § 371 Tr. por., pričom dôvod dovolania sa musí v dovolaní vždy uviesť (§ 374 ods. 2 Tr. por.). Dovolací súd je viazaný uplatnenými dôvodmi dovolania a ich odôvodnením (§ 385 ods. 1 Tr. por.) a nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy. Právne fundovanú argumentáciu má zaistiť povinné zastúpenie obvineného obhajcom - advokátom.

Treba upozorniť, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu dovolacieho dôvodu predpokladaného v § 371 Tr. por. Pokiaľ tomu tak nie je a dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, ale v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné odmietnuť v zmysle § 382 písm. c/ Tr. por.

V posudzovanej veci obvinený, ako prvý dovolací dôvod uplatnil ustanovenie § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Obvinený vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. argumentoval tým, že právo na obhajobu obsahuje aj právo obvineného, požadovať od všetkých orgánov činných v trestnom konaní, aby boli vyjasnené i všetky okolnosti, svedčiacie v jeho prospech a právo zvoliť si obhajcu, ktorý má právo byť prítomný na všetkých vyšetrovacích úkonoch. Postupom okresného a krajského súdu, ktorí akceptovali nezákonný dôkaz, znalecký posudok z nepríslušného odvetia, vychádzajúci z nezákonných svedeckých výpovedí, vykonaných pred vznesením obvinenia nemôže byť podkladom pre uznanie viny. Zásadným spôsobom tým došlo k porušeniu práva na obhajobu v zmysle doktríny „ovocia z otráveného stromu“.

Právo na obhajobu každého, proti komu sa vedie trestné konanie, je v Trestnom poriadku upravené v § 2 ods. 9. Vyjadruje jeden z právnych princípov, na ktorých je vybudované trestné konanie a jeho zmyslom je zabezpečiť úplnú ochranu zákonných záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ako aj prispieť k náležitému zisteniu skutkového stavu a správneho rozhodnutiu. Toto právo primárne zahŕňa právo na osobnú obhajobu (§ 34 ods. 1 Tr. por.), právo nechať sa obhajovať obhajcom (§ 34 ods. 1, § 36 Tr. por.), ako aj právo na povinnú obhajobu (§ 37, § 38 Tr. por.). Jednotlivé zložky tohto práva sú v širšom zmysle upravené v ďalších ustanoveniach Trestného poriadku. Dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. je iba zásadné porušenie práva na obhajobu. Takýmto zásadným porušením by bolo najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe podľa § 37, ktoré by mohlo mať konkrétny vplyv na vykonanie jednotlivých úkonov trestného konania smerujúcich k vydaniu rozhodnutí procesnej povahy (napr. rozhodnutie o obmedzení osobnej slobody) alebo meritórneho rozhodnutia. Dôležité sú preto i konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach.

Proces dokazovania (a to nielen z hľadiska hodnotenia obsahu jednotlivých dôkazov, ale aj z hľadiska rozsahu dokazovania) je ovládaný zásadou voľného hodnotenia, kedy po vykonaní logických úsudkov v kontexte všetkých, vo veci vykonaných dôkazov, dochádza k vydaniu meritórneho rozhodnutia. Zákon pritom neurčuje a ani nemôže určiť konkrétne pravidlá, podľa ktorých by sa malo postupovať v konkrétnej veci pri určení rozsahu dokazovania alebo pri hodnotení obsahu dôkazov. Jediným všeobecným pravidlom určujúcim rozsah dokazovania je zásada vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 10 Tr. por., podľa ktorej orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav vecí, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Nevykonanie dokazovania v rozsahu predpokladanom obvineným a hodnotenie dôkazov spôsobom, ktorý nezodpovedá predstavám obvineného, nie je možné uplatňovať v rámci tohto dovolacieho dôvodu.

V tejto súvislosti dovolací súd pripomína, že nie je pravdivé tvrdenie o akceptácii nezákonného dôkazu, znaleckého posudku z nepríslušného odboru Zdravotníctva.

Zo zbierky inštrukcií a oznámení č. 7/2009 Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z 25. marca 2009 je zrejmé, že odvetvia Otorinolaryngológia (ORL - ušné, nosné, krčné, foniatria, audiológia) pod číslom 48 13 00 a Súdne lekárstvo (toxikológia, alkoholológia, sérohematológia) pod číslom 48 15 00 sa nachádzajú v Odbore Zdravotníctvo a farmácia pod číslom 48 01 00.

Otorinolaryngológia rieši problematiku ušných, nosných a krčných chorôb, ich diagnostiku, liečbu (aj operačnú) pri nádoroch, polypoch a úrazoch daných anatomických lokalít, vrátane vyšetrení a liečby porúch hlasu (hlasiviek) a sluchu.

Súdne lekárstvo je medicínske odvetvie, ktoré rieši problematiku pôsobenia vonkajšieho násillia na ľudský organizmus, vrátane pôsobenia cudzorodých látok a škodlivín (drogy, liečivá, priemyselné škodliviny), zahŕňa výkon súdnych a súdno-lekárskych pitiev pri náhlých a neočakávaných úmrtiach, pri úmrtiach s úrazovou anamnézou, pri dopravných a iných nehodách, pracovných úrazoch, samovražďach, vraždách, pri úmrtiach počas operačných výkonov (napr. mors in tabula), pri diagnostických a terapeutických pochybeniach a invazívnych zákrokoch, zahŕňa mikroskopické vyšetrenie nekroptického materiálu, zaoberá sa problematikou identifikácie neznámych osôb, kostrových nálezov, posudzovaním opitosti, prepočtami alkoholu, vyšetrovaním cudzorodých látok v biologickom materiáli, vyšetrovaním krvi a krvných stôp, rieši posudzovanie mechanizmov pri úrazoch, nehodách, ublížení na zdraví a pod.

Z obsahovej náplne jednoznačne a nepochybne vyplýva, že odvetvie ORL sa zaoberá najmä chorobami, nádormi a podobne. Problematiku pôsobenia vonkajšieho násillia na ľudský organizmus však rieši odvetvie Súdne lekárstvo. Je to zrejmé aj z Vestníka Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 17570-1/2006-OZS z 19. júna 2006, kde sa v Koncepcii v odbore súdne lekárstvo v časti 1.2 Charakteristika starostlivosti v odbore (s. 4) uvádza, že súdne lekárstvo: „pre potreby orgánov štátnej správy a orgánov, na ktoré prešli úlohy štátu alebo orgánov činných v trestnom konaní vykonáva prehliadky živých osôb (prípady identifikácie osôb, pri podozrení zo zneužívania omamných a psychotropných látok, pri seba poškodzovaní, pri hodnotení úrazov a ich následkov pri vyhľadávaní a hodnotení stôp násillia na tele pri trestných činoch proti životu a zdraviu a iných násilných skutkoch a pod.)“.

Najvyšší súd zdôrazňuje, že práve opačný postup zo strany súdov, by v danej veci, na podklade zistených okolností prípadu, znamenal pribratie znalca z nepríslušného odvetvia.

Je pravdou, že znalecký posudok MUDr. Q. bol spracovaný pred vznesením obvinenia. Išlo nesporne o zákonný postup, lebo znalec bol pribratý do konania po začatí trestného stíhania vo veci 21. júna 2013 a v danom prípade znalecký posudok bol nevyhnutný, aby OČTK mohli posúdiť aj kvalifikačný moment z aspektu, či ide o priestupok alebo trestný čin. O nezákonný dôkaz nemohlo ísť, pretože znalec vychádzal z lekárskeho správ a osobného vyšetrenia poškodeného, bol podrobne vypočutý na hlavnom pojednávaní 12. marca 2015 (č. l. 144-146) v prítomnosti obvineného a obhajcu a až po vypočutí všetkých svedkov.

Navyše v posudzovanej veci, okrem výpovedí poškodeného svedkov a lekárskej správy, znalecký posudok bol len jedným z dôkazov.

Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učineny v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie otázok právnych a nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

Dovolanie len obsahovo odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, spočívajúce v tom, že postupom súdu bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu obvineného bez

akejkoľvek vecnej argumentácie.

Uplatnenie tohto dovolacieho dôvodu obvineným možno chápať ako snahu o skrytú formu jeho vyjadrenia, aby boli vykonané dôkazy vyhodnotené v jeho prospech. Z uvedeného vyplýva, že v danom prípade k porušeniu práva na obhajobu nedošlo, preto argumentáciu obvineného vo vzťahu k tomuto dovolaciemu dôvodu vyhodnotil dovolací súd ako nedôvodnú.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nie je prítomný.

Ako ďalší uplatnil obvinený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Za zákonný spôsob získavania dôkazu v zmysle § 119 ods. 2 Tr. por. sa považuje splnenie formálnych (procesných) podmienok vyžadovaných Trestným poriadkom na vykonanie konkrétneho dôkazu, ako aj splnenie materiálnych (obsahových) podmienok, t. j. aby úkon - použitý dôkazný prostriedok na vykonanie dôkazu - bol zameraný na zistenie skutočností, na ktoré zameraný a použitý môže byť.

Dôvodom § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. nemožno napadnúť iba informatívnu hodnotu dôkazu získaného pred vznesením obvinenia, ale po začatí trestného stíhania vo veci, resp. to, akým spôsobom súd dôkaz hodnotil.

V tomto smere sa dovolací súd stotožňuje so závermi súdov oboch stupňov, že obvineného zo spáchania trestnej činnosti, mimo znaleckého posudku vykonaného zákonným spôsobom usvedčujú výpovede poškodeného svedkov a oboznámená lekárska správa v rámci vykonaného dokazovania.

Dovolací súd neakceptoval tvrdenie obvineného, že prítomnosť dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. je naplnená aj nesprávnym hodnotením svedeckých výpovedí, pretože cez tento dôvod nie je možné zasahovať do skutkového stavu ustáleného súdmi nižších stupňov a meniť ho iba na podklade obvineným prezentovaných predstáv o hodnotení dôkazov.

Z obsahu dovolania vyplýva, že vo vzťahu k citovanému dôvodu obvinený uplatnil námietky, ktorými zjavne vybočil z deklarovaného dovolacieho dôvodu. Námietky smerovali proti spôsobu hodnotenia dôkazov a správnosti skutkových zistení súdmi nižšieho stupňa. V podstate spochybňoval súdmi ustálený skutkový stav a následne predostrel vlastnú verziu, že skutok nie je trestným činom. Skôr ako o právnu námietku ide o skrytú snahu obvineného, aby vykonané dôkazy a skutkový stav boli vyhodnotené v jeho prospech.

Skutočným obsahom dovolania obvineného sú námietky vo vzťahu ku skutkovým zisteniam súdov oboch stupňov a k hodnoteniu dôkazov z pohľadu ustanovenia § 2 ods. 10, 12 Tr. por., čo malo mať za následok pochybnosti o vine z prečinu ublíženie na zdraví.

O zákonomnom postupe v prípade vykonania znaleckého dokazovania z odvetia súdneho lekárstva dovolací súd hovoril už v rámci argumentácie, týkajúcej sa neprítomnosti dovolacieho dôvodu v zmysle písm. c/ ods. 1 § 371 Tr. por.

Potrebné je konštatovať, že skutok ustálený súdmi oboch stupňov, napĺňa všetky znaky skutkovej podstaty prečinu ublíženie na zdraví podľa § 156 ods. 1 Tr. zák.

Na základe vyjadreného je nesporné, že dovolanie obsahuje argumenty a subjektívne názory stojace mimo uplatnených dovolacích dôvodov.

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci odmietne dovolanie, ak je nepochybné, že nie sú prítomné dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Rozhodnutia krajského a okresného súdu sú zákonné a správne odôvodnené. V danej veci nie sú dané podmienky dovolania v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/, g/ Tr. por.

Právoplatné odsúdenie obvineného je výsledkom konania, v ktorom sa postupovalo podľa Trestného poriadku a v ktorom nedošlo k žiadnym zásadným procesným chybám. Dôkazy boli získané zákonným spôsobom a vyhodnotené jednotlivo i v súhrne, podľa vnútorného presvedčenia súdu, založeného na starostlivom zvážení všetkých okolností prípadu, riadiac sa pritom ustanovením § 2 ods. 12 Tr. por.

Dovolacie dôvody neboli zistené, dovolací súd preto rozhodol tak ako je vyjadrené v enunciiate uznesenia.

Dovolací súd bez preskúmania veci dovolanie obvineného odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.